

Основно училище „Христо Ботев“
село Комарево, община Долна Митрополия, област Плевен

УТВЪРЖДАВАМ:
Людмила Петкова
Директор ОУ „Христо Ботев“ с. Комарево

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ**

Настоящата програма е създадена на основание чл.263, ал.1, т.8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета на заседание на Педагогическия съвет - Протокол № 11 от 08.09.2022 г. година и е утвърден със заповед на директора № РД 16 – 424 от 08.09.2022 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образоването и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на Основно училище „Христо Ботев“ село Комарево за превенция на ранното напускане на образователната система:

1.Стратегическа рамка за развитие на образоването, обучението и ученето в Р България (2021 – 2030)

2.Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС №100 от 08.06.2018 г.

3.Закон за предучилищното и училищното образование

4.Областни и общински стратегически мерки за превенция от отпадане

5.Други

Преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съди на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образоването и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Програмата за превенция за ранното напускане на училището е част от училищната политика, във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100 от 08.06.2018 г.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съди на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насьрчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1.Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;

2.Сътрудничество в образователните институции за насьрчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;

3.Координираните мерки на всички нива;

4.Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1.Превенция на преждевременното напускане на училище в Основно училище „Христо Ботев“ село Комарево чрез:

- 1.1.анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
- 1.2.идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
- 1.3.планување на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

2.Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- 2.1.повишаване участиято и ангажираността на родителите;
- 2.2.утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество;
- 2.3.кариерно ориентиране и консултиране.

3.Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище:

- 3.1.създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я;
- 3.2.завръщане на преждевременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение;
- 3.3. популяризиране на възможностите за учене в информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;
- 3.4.кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

II.ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а взаимодействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд и в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1.Социално-икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;

2.Етнокултурни причини: по-ниска ценност на образоването, по-ранното встъпване в брак и др.;

3.Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;

4.Институционални причини: като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;

5.Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общеобразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

6.Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

III.АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО В УЧИЛИЩЕ

Отпадането от училище или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а също и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика.

След направен анализ за предходните седем учебни години педагогическият екип смята, че причините за отпадането на учениците в Основно училище „Христо Ботев“ село Комарево са: социално-икономически /лошото качество на живот на определени социални слоеве/ и образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище и др.

Причината за отпадане на учениците за 2020/2021 г., е че родителите на тези ученици са заинтересовани от изхранването на децата си, а не от тяхното обучение и от резултатите от обучението. Тези родители попадат в групата на мигриращите родители, които работят в чужбина, вземат децата си с тях без да подсигуряват обучението им там.

Учебна година	Преместени по тяхно желание	Придошли от други училища	Отпаднали
2021/2022	6	6	5
2020/2021	5	4	3
2019/2020	2	3	4
2018/2019	3	1	3
2017/2018	5	0	1
2016/2017	7	3	5
2015/2016	2	0	0
2014/2015	5	2	0
2013/2014	4	3	3

През последните пет учебни години в училището се разработват и се приемат превантивни мерки за преодоляване отпадането на учениците от училище.

Училището предлага и други мерки за превенция на ранно напускане на системата, като сред тях са:

•извънкласни дейности:

- участие в групи по проекти – участие в проект „Твойт час“ – 4 групи за занимания по интереси и 2 групи за преодоляване на обучителни затруднения /учебна 2016/2017 г./; 2 групи за занимания по интереси и 2 групи за преодоляване на обучителни затруднения /учебна 2017/2018 г./;
- участие в дейности по Занимания по интереси – 3 групи за занимания по интереси /учебна 2018/2019 г./; 3 групи за занимания по интереси /учебна 2021/2022 г./
- участие в проект BG05M9OP001-2.018-0033-2014BG05M2OP001-C01 „Интеграция на уязвими групи в община Долна Митрополия“ – 2 групи /учебна 2018/2019 г./; 7 групи /учебна 2019/2020 г./; 7 групи /учебна 2020/2021 г./
- участие в проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“ – 9 групи /учебна 2019/2020 г./; 4 групи /учебна 2020/2021 г./; 2 групи /учебна 2021/2022 г./;
- участие в проект BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утешния ден“ – 1 група /учебна 2019/2020 г./;
- участие в проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ – 4 групи /учебна 2020/2021 г./; 1 група /учебна 2021/2022 г./;
- занимания в групи:** по СИП /2 групи за учебна 2015/2016 г./; по ФУЧ/СИП /3 групи за учебна 2016/2017 г./; по СИП /2 групи за учебна 2017/2018 г/; ФУЧ /3 групи за учебна 2018/2019 г./; по ФУЧ /1 група за учебна 2019/2020 г./; по ФУЧ /1 група за учебна 2020/2021 г./;
- организация на обучението:** в ПИГ /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2015/2016 г.; в група ЦДО /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2016/2017 г.; в група ЦДО /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2017/2018 г.; в група ЦДО /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2018/2019 г.; в група ЦДО /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2019/2020 г.; в ГЦОУД /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2020/2021 г.; в ГЦОУД /I-IV клас/ - 1 група през учебната 2021/2022 г.;

- осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VIII клас /учебна 2015/2016 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VIII клас /учебна 2016/2017 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VII клас /учебна 2017/2018 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VII клас /учебна 2018/2019 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VII клас /учебна 2019/2020 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VII клас /учебна 2020/2021 г./; осигуряване на бесплатна закуска за учениците от I-VII клас /учебна 2021/2022 г./;
- поевтиняване на обедното хранене за учениците от I-IV клас /2015/2016 г., 2016/2017 г., 2017/2018 г., 2018/2019 г., 2019/2020 г., 2020/2021 г. и 2021/2022 г./;
- провеждане на ефективни консултации по учебните предмети /2015/2016 г., 2016/2017 г., 2017/2018 г., 2018/2019 г., 2019/2020 г., 2020/2021 г. и 2021/2022 г./;
- системни разговори с родители и ученици /2015/2016 г., 2016/2017 г., 2017/2018 г., 2018/2019 г., 2019/2020 г., 2020/2021 г. и 2021/2022 г./;
- провеждане на училищни тържества и приобщаване на учениците към училищната общност /2015/2016 г., 2016/2017 г., 2017/2018 г., 2018/2019 г., 2019/2020 г., 2020/2021 г. и 2021/2022 г./;
- отбелязване на различни празници /2015/2016 г., 2016/2017 г., 2017/2018 г., 2018/2019 г., 2019/2020 г., 2020/2021 г. и 2021/2022 г./

IV.ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.

V.МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Действия за реализиране на мерките и политиките	Отговорник	Срок за изпълнение	Индикатори
1.ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА			
1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1.Разработване и изпълнение на политики в училището			
1.1.1.1.Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците, чрез НЕИСПУО – модул „Отсъствия“	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой отсъствия, брой преместени ученици
1.1.1.2.Ежемесечно подаване на информация за в ИСРМ за ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини.	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой отсъствия
1.1.1.3.Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците, чрез НЕИСПУО – модул „Карантина“ / https://karantina.mon.bg/	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой дни в ОРЕС; брой дни в др. среда
1.1.1.4.Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците /ежемесечни справки, писма, ежемесечно подаване на информация в ИСРМ/	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой отсъствия
1.1.1.5. Повишаване интереса на учениците към работата в екип чрез участие в училищни кампании: отбелязване на Световния ден на водата; Деня на Земята; състезания и др.	нач. учители, учител по БЗО и ХООС	през учебната 2022/2023 г.	брой проведени кампании; брой участващи ученици
1.1.1.6.Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на учениците в ЗУД и подаване на данните към Регистъра за движение на учениците	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой извършени проверки

1.1.1.7.Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители (анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици - ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от класните ръководители)	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой извършени проверки; брой проверени обекти
1.1.1.8.Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	директор	през учебната 2022/2023 г.	брой НП и проекти
1.1.1.9.Повишаване на броя на учениците, обхванати в целодневната организация на учебния ден	класни ръководители учител в ГЦОУД	през учебната 2022/2023 г.	брой обхванати ученици към момента
1.2.Повишаване на качеството на образоването като предпоставка за развитие на личността на всеки ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
1.2.1.Квалификация насочена към работа с ученици с различни обучителни затруднения и успешно взаимодействие между училището и семейството	директор, ст. учители	през учебната 2022/2023 г.	брой обучени учители
1.2.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	учителите	през учебната 2022/2023 г.	брой извършени проверки; брой проведени открити уроци
1.2.3.Анализиране на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати	учителите	през учебната 2022/2023 г.	результати от обучението
1.2.4.Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	класни ръководители	в края на уч. срокове	брой напуснали ученици
1.3.Достъп до качествено образование за деца и ученици със СОП			
1.3.1.Създаване на подкрепяща среда за ученици със СОП – изготвяне на планове за подкрепа за личностно развитие на учениците и при необходимост и индивидуални учебни програми; прилагане на единна методика за оценяване.	учителите, работещи с деца със СОП, ресурсен учител, педагогически съветник	през учебната 2022/2023 г.	брой разработени ИУП
1.4.Политики за интервенция преждевременното напускане на училище			
1.4.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
1.4.1.1.Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с училищното ръководство	директор, ст. учители	през учебната 2022/2023 г.	брой инициативи
1.4.1.2.Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	класни ръководители	през учебн. 2022/2023 г.	брой срещи
1.4.1.3.Сътрудничество с различни организации – МКБПМН, ДПС, Дирекция „Социално подпомагане“, отдел „Закрила на детето“, ЦОП	директор, ст. учители	през учебната 2022/2023 г.	брой срещи
1.4.2.Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
1.4.2.1.Планиране на дейности в плана на класния ръководител, насочени към идентифициране на ученици в риск и индивидуалното им консултиране	класни ръководители	през учебната 2022/2023 г.	брой проведени срещи

1.4.2.2.Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици	класни ръководители	през учебната 2022/2023 г.	брой инициативи
1.4.2.3.Работа с родителите, които не осигуряват присъствие на децата си в училище: информиране и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция.	класни ръководители	през учебната 2022/2023 г.	брой проведени срещи
1.5.Политики за компенсиране на ефекта преждевременно напускане на училище			
1.5.1.Отчет на дейностите и мерките по програмата	директор, ст. учители	м. II.2023 г. м. VI.2023 г.	брой отчети